

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ—ΜΟΥΣΙΚΗ—ΘΕΑΤΡΙΚΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 11ον

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΜΑ-Ι-ΟΣ 1924

Ο Δ Υ Σ Σ Ε Ι Α

Λ. 467—540 582—600

Ἦρθε κατόπι κι' ἡ ψυχὴ τοῦ ξακουστοῦ Ἀχιλλεῦ
 με τοῦ Πατρόκλου τὴ ψυχὴ καὶ τοῦ ἀψευγοῦ Ἀντιλόχου
 καὶ τοῦ μεγάλου τοῦ Αἴαντα πού στ' ἔμορφε, στὸ σῶμα,
 περνοῦσε κάθε Δαναό, μετὰ ἀπ' τὸν Ἀχιλλεῦ. 470
 Εὐτὺς μὲ γνώρισε ἡ ψυχὴ τοῦ φτερωτοῦ Ἀχιλλεῦ,
 κι' ἔτσι θρηνηῶντας μούλεγε μὲ φτερωμένα λόγια:

»Γιὲ τοῦ Λαέρτη θεϊκὲ, πολύτεχνε Δυσέα,
 καημένε, τί θὰ σοφιστεῖς ἀκόμα πῶς μεγάλο;
 Πῶς βιάσασαι νὰ κατεβῆς στὸν Ἄδη, ὅπου γυρίζουν
 οἱ πεθαμένοι ἀναίσθητοι, θνητῶν νεκρῶν νεκρόν;

Εἶπε, κι' ἐγὼ τ' ἀπάντησα μὲ πεταχτά μου λόγια:
 »ὦ φίλε, τοῦ Πηλέα γιέ, τῶν Ἀχαιῶν ἀθέρα,
 ἦρθα ἀπ' ἀνάγκη τὴ βουλῇ τοῦ Τειρεσία νὰ μάθω,
 καὶ πῶς θὰ φτάσω νὰ μοῦ πῆξὶ στὸ βραχωμένο Θιάμι. 480
 Κοντὰ σὲ χῶμα Ἑλληνικὸ δὲν πῆγα ἀκόμα ὡς τώρα,
 μήτε καὶ στὴν πατρίδα μου, κι' ὄλο καημοὶ μὲ δέρνουν.
 Μὰ σὰν κι' ἐσένα ἄλλος θνητὸς δὲν βρέθηκε, Ἀχιλλεῦ,
 στὸν κόσμῳ πῶς καλότηχος μήτε ποτὲ θὰ γίνῃ.

Γιατὶ ὅταν ζοῦσες σὰ θεὸ τιμοῦσαμε οἱ Ἀργεῖτες, 485
 καὶ τώρα πάλῃ στοὺς νεκροὺς μεγάλη δύναμη ἔχεις.
 Γι' αὐτό, Ἀχιλλεῦ, μὴ χολιάς πῶς εἶσαι πεθαμένος.»

Εἶπα, κι' εὐτὺς μ' ἀπάντησε μὲ λυπημένα λόγια:
 »Δυσέα, γιὰ τὸ θάνατο μὴ μὲ παρηγορήσεις.
 Θάθελα νάμῃ χωρικός καὶ νὰ ξενοδουλεύω 490
 σὲ ἀφέντη δίχως κτήματα, πούδῃ τὸ βίος τοῦ λίγο,
 παρὰ νὰ βασιλεύω ἐδῶ στοὺς πεθαμένους ὄλους
 Μὲν ἔλα τώρα νὰ μοῦ πῆξὶ γιὰ τὸ λεβέντη γιὸ μου,
 στὴ μάχῃ ἂν πρῶτος χύνεται ἢ πίσω κοντοστέκει.

Πές μου καὶ γιὰ τὸν ξακουστὸ πατέρα μου ὅτι ξέρεις,
 στοὺς Μυρμιδόνες βασιλιάς ἀνίσως εἶναι ἀκόμα, 495
 ἢ πῶς δὲν τὸν ψηφᾶ κανεὶς στὴ Φθία καὶ στὴν Ἑλλάδα,
 γιατί τὸν καταπόνεσαν τὰ γηρατιὰ τὰ μαῦρα.

»Α, καὶ βοηθός του νὰ φτανα κάτω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
 τέτοιος, ὡς εἶμουν μιὰ φορὰ μὲς τὴν πλατεία τὴν Τροία,
 πού παλικάρια θέριζα τοὺς Ἀχαιοὺς βοηθῶντας! 500
 Νὰ φτανα τέτοιος μιὰ στιγμὴ στὸ πατρικὸ μου σπίτι,
 θὰ τρέμανε ὄλοι σύσσωμοι τάνικητά μου χέρια,
 ὅσοι τὸ γέρο τυραγοῦν καὶ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἀρπάζουν.»

Εἶπε κι' εὐτὺς τ' ἀπάντησα κι' ἐγὼ μὲ διό μου λόγια.
 »Τίποτε γιὰ τὸ γέρο σου Πηλέα ἐγὼ δὲν ξέρω, 505
 μὰ γιὰ τὸ Νεοπτόλεμο, τ' ἀγαπητὸ παιδί σου,
 τὴν πᾶσα ἀλήθεια θὰ σοῦ πῶ καθῶς καὶ σὺ τόρριζεις.
 Ὁ ἴδιος μ' ἔνα ἰσόμετρο καράβι μου ἀπ' τὴ Σκύρο
 τὸν ἔφερα στοὺς Ἀχαιοὺς τοὺς πολεμοθρεμένους.

Κι' ὅταν γινόντανε βουλή στὸ κάστρο ἐμπρὸς τῆς
 [Τροίας 510
 πρῶτος μιλοῦσε πάντα αὐτὸς μὴτ' ἐσφαλὲ στὸ λόγο.
 Μονάχα ὁ Νέστορας κι' ἐγὼ θαρρῶ πῶς τὸν περνοῦσα.
 Κι' ὅταν τὰ ὄπλα ἀστράφτανε στὸν τραϊκὸ τὸν κάμπο,
 πίσω δὲν ἔστεκε ποτὲ στὰ τάγματα ἢ στοὺς λόχους,

μόν πάντα ἐμπρὸς ἰχνόντανε, ἀφταστος στὴν ὁρμὴ
 [του, 515
 καὶ θέριζε ἄπειρους ὄχτροὺς μὲς τὴ φωτιά τῆς μάχης.
 Κι' ὄλους ἐγὼ πού νὰ τοὺς πῶ καὶ νὰ τοὺς ὀνομάσω
 ὄσους ὁ γιός σου σκότωσε, βοηθῶντας τοὺς Ἀργεῖτες,
 φτάνει πού τὸν Εὐρύπυλο, γιὸ ἦρωα τοῦ Τηλέφου,
 μὲ τὸ σπαθὶ τὸν πέρασε κι' ἄλλους μ' αὐτὸν Κη-
 [φιώτες 520

πού γράφτηκαν στὸ τάγμα τοῦ γιὰ δῶρα ἀπὸ γυναῖκα.
 Αὐτὸν μετὰ ἀπ' τὸ Μέμνονα τὸν πῶς λεβέντη πού εἶδα.
 Καὶ στ' ἄλλογο ὅταν μῆκαμε τῶν Ἀχαιῶν οἱ πρῶτοι
 πού τ' ὄχε φτιάσει ὁ Ἐπειός—κι' ἐγὼ ὅλη τὴ φροντίδα
 εἶχα ν' ἀνοίγω ἢ νὰ σφαλῶ τὴ στεριωμένη κρούφ-
 [τρα— 525

τότε ἴλοι οἱ ἄλλοι ὀπλαρχηγοὶ τῶν Δαναῶν κι' οἱ πρῶτοι
 τὰ μάτια τοὺς σφογγούσανε καὶ τρέμανε ἀπ' τὸ φόβο.
 Ὅμως τοῦ γιοῦ σου ἐγὼ ποτὲ δὲν εἶδα νὰ χλωμιάσει
 ἢ ὀψη τοῦ ἢ ροδόχρωμη, γιὰ δάκρυα νὰ σφουγγίσει,
 μὰ ἀπ' τ' ἄλλογο νὰ πεταχτεῖ μοῦ τὸ ζητοῦσε χάρη 530
 κι' ὄλο τὴ χούφτα τοῦ σπαθιοῦ καὶ τὸ βαρὺ κοντάρι
 ψηλάφαινε, τὴν καταστροφὴ τῆς Τροίας μελετώντας.
 Καὶ τοῦ Πριάμου τὸ ψηλὸ σὰν πήραμε τὸ κάστρο,
 γύρισε πίσω ἀλάβωτος στὸ μαῦρο του καράβι
 μὲ δόξα καὶ μὲ λάμυρα, δίχως ἀπὸ κοντάρι 535
 νὰ χτυπηθεῖ, κι' ἀπὸ κοντὰ καμιά πληγὴ νὰ πάρει,
 ὡς γίνεται στὸν πόλεμο πού χάρη ἐκεῖ δὲν ἔχει.»

Εἶπα, καὶ γύρναε ἡ ψυχὴ τοῦ φτερωτοῦ Ἀχιλλεῦ,
 μὲ δρασκελιῆς θεόρατες στ' ἀσφοδελὸ λιβάδι,
 χαρὰ γεμάτη πῶλεγα τὸ γιὸ τοῦ παλικάρου. 540

... Τότε εἶδα καὶ τὸ Τάνταλο πικρὰ νὰ τυραγιεῖται 582
 σὲ λίμνη ὀρθὸς καὶ τὸ νερὸ στὰ γένια τοῦ χτυποῦσε,
 καὶ διψασμένος στέκουνταν κι' οὔτε νὰ πιεῖ μποροῦσε.
 Γιατὶ σὰν ἔσκυβενὰ πιεῖ μὲ μιὰ λαχτάρα ὁ γέρος, 585
 ἔφηνεγε ἀμέσως τὸ νερὸ κι' ἡ γῆς τ' ἀναρροφοῦσε,
 καὶ μαῦρη κάτω φαίνονταν στὰ πόδια τοῦ φρυγμένη.
 Δέντρα ψηλὰ ἀπὸ πάνω του κρεμνοῦσαν τὸν καρπότους,
 δροσάτες ἀχλαδιές, ροδιές, μηλιές γεμάτες μῆλα,
 συκιές γλυκόκαρπες κι' ἐλιές ἀπάνω στὸν καρπὸ τους,
 κι' ὅταν ὁ γέρος ἔκανε τὰ χέρια του ν' ἀπλώσει, 590
 στὰ ἰσκιωμένα σύγγεφα τὰ ψήλωνε ὁ ἀγέρας.

Ἐκεῖ εἶδα καὶ τὸ Σίσυφο σ' ἔνα μεγάλο ἀγῶνα,
 βράχο πελώριο νὰ βαστᾶ στὰ διὸ γερά του χέρια.
 Χέρια καὶ πόδια στύλωνε στὴ γῆ γιὰ νὰ τὸν σπρώξει
 σὲ μιὰ κορφὴ. Κι' ὅτε ἔμελλε στὴν ἀκρὴ τῆς νὰ φτάσει,
 ἔστρεφε πίσω ὀρμητικὰ τότε ὁ πελώριος βράχος 595
 καὶ κάτω πάλῃ στ' ἰσκιὰν κατακυλοῦσε ὁ ἔρμος.
 Πάλῃ ξανὰ ἀγωνίζονταν νὰ τὸν γυρίσει πίσω,
 κι' ἔτρεχε ὁ ἴδρωσ κι' ἄγγιζε τὸ χῶμα ἢ κεφαλὴ του. 600
 Σάμος 1924 Μεταφρ. ΖΗΣΙΜΟΣ ΣΙΑΔΕΡΗΣ

ΔΥΟ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΕΣ

Εἶνε νύχτα παραμονὴ τῆς πρωτομαγιάς στὴν Ἀθήνα. Κίνησι παντοῦ, χαρὰ καὶ λουλούδια. Κορίτσια ντυμένα σὲ μεταξωτὰ χρώματα σὰν πεταλούδες ὁμορφες καὶ νέοι καὶ κάθε ἡλικίας ἄνθρωποι γεμίζουν ἀμάξια, τράμ, αὐτοκίνητα καὶ φεύγουν φεύγουν γιὰ τὰ Πατήσια, τὰ Φάληρα καὶ τὴ Κηφισιά.

Γιορτάζουν αὔριο τὰ νειάτα ὁ ἔρωτας καὶ τὰ λουλούδια.

Σ' ἕνα ὑπόγειο σκοτεινὸ πού ἦταν πρὶν ἀποθήκη καπνοῦ στὴν ὁδὸ Ἀχαρνῶν εἶνε τώρα ἐγκατάστασι προσφύγων. Ἦσυχία ἀπόλυτη βασιλεύει ἔδω μέσα καὶ κουρασμένοι ἀπ' τὴ δουλειὰ κοιμούνται στὴν ἀράδα φτωχοὶ ἄνθρωποι δυστυχισμένοι εἶνε πρόσφυγες.

Ἐνα κανδυλάκι στὸ παράθυρο ἀπάνω φωτίζει λίγο καὶ σιγοτρέμει ἡ λάμπη του, καὶ στὴ γωνιά μιὰ χαροκαμμένη μάννα κάθεται θλιμμένη κι ἀγρυπνᾷ στὸ προσκέφαλο τῆς κόρης τῆς πού εἶνε ἄρρωστη βαρῶν, πολὺ βαρῶν.

Ὁ γιατρός ἀπὸ νωρὶς τῆς εἶπε: «Εἶνε σὲ κίνδυνο τὸ κορίτσι· τὸ γύρισε σὲ μηνιγγίτι· ἂν εἶχαμε δυὸ τρεῖς ἐνέσεις ὄρρου... μὰ κοστίζουν ἀκριθὰ. Καὶ γιὰ νὰ σοῦ δώσουν δωρεὰ στὸ φαρμακεῖο πρέπει νάχης χαρτί ἀπ' τὸ γραφεῖο τῶν προσφύγων καὶ τὸ πρόεδρο καὶ τέτοια ὦρα εἶνε κλεισμένη πιά ἡ Νομαρχία. Αὔριο νὰ φροντίσης νὰ τὴ πᾶνε στὸ Νοσοκομεῖο. Ἐκεῖ ἔχει ὁ Θεός» καὶ ἔφυγε.

Καὶ ἡ μάννα οὔτε τρελλάθηκε σὰν ἄκουσε τέτοια λόγια οὔτε πέθανε τὴν ἴδια ὦρα. Τὸ ἤθελε, μὰ δὲν μπορούσε τῆς πέτρωσε πιά ἡ καρδιά ἀπ' τὴ μεγάλη λύπη. Τὰ ἄλλα τῆς δυὸ κορίτσια τὰ μεγαλιέτερα τάχασε στὴν ὑποχώρησι· τὰ πῆραν οἱ Τούρκοι; Ποιὸς ξέρει! Ἦσαν τόσο ὁμορφα. Καὶ ὁ ἄντρας τῆς κι αὐτὸς σκοτώθηκε στὴ μάχη. Καὶ ἀπὸ τότε ἔκλαιε, κι ἔκλαψε τόσο, πού στέρεψαν πιά τὰ μάτια τῆς, καὶ τώρα γιὰ τὴ στερνὴ τὴν ὁμορφώτερη κόρη, τὴ Δέσπω τῆς, ἂν πάθῃ τίποτα, δὲν ἔχει πιά ἄλλα δάκρυα νὰ χύσῃ.

Ἡ κόρη ὡς τόσο παραδέρνει στὸ μεγαλιέτερο πυρετὸ τῆς ἄρρωστειας· ἀνάβει καὶ καίει· 40 βαθμοὶ λίγγο θάνε καὶ ὄλο παραμιλᾷ:

«Μαμὰ φέρε μου λουλούδια.»

Ἡ μάννα βρέχει ἄσπρα πανιά σὲ κρῦο ὀλόκαθαρο νερὸ καὶ τὰ κολλᾷ στὸ μέτωπο τῆς κόρης, μὰ πού νὰ σβύσῃ ἡ φωτιά πού τρώει τὸ ὁμορφο ἐκεῖνο κορμί.

Τέτοιο κορμί! δεκαεννιά μόνον χρονῶν εἶνε ἀκόμα ἡ Δέσπω.

Μαῦρα, πυκνά, μακρὰ τὰ μαλλιά τῆς γεμίζουν τὸ προσκέφαλο ὡς πέρα καὶ ἡ μάννα κρύβει ὅσο μπορεῖ τὸν πόνο τῆς, χαϊδεύει τὰ μαλλιά καὶ τὰ φιλεῖ κρυφὰ καὶ λέει μὲ χαμόγελο τάχα στὴ κόρη γιὰ νὰ τῆς δίνει θάρρος.

«Σὲ λίγες μέρες πού θάσαι πιά τέλεια καλά, θὰ φύγομε νὰ πάμε σ' ἄλλα μέρη πού νὰ μοιάζουν μὲ τὰ δικά μας. Νᾶνε θάλασσα κ' εἶ καὶ ἀκρογιαλῖα μὲ καλὶα ἀράδα στὸ λιμάνι καὶ στὴ πόλι γύρω ἐληές πολ- λές καὶ ἄλλα δέντρα, ὅπως καὶ στὰ Μουδανιά μας. Τὰ κορίτσια δὲν θᾶνε περὶφανα ἐκεῖ, ὅλα θὰ σ' ἀγαποῦνε καὶ μὲ φιλινάδες θὰ καθόστε πάλι στὴν ἀμμουδιά τὰ βράδυα νὰ πᾶς δροσιζεῖς ὁ ἀρμυρὸς ἀγέρας καὶ θὰ ξεχνᾷς τὸ πόνο τῆς προσφυγιάς. Κάποια στερριά ἀπέναντι θὰ λές πῶς εἶνε ὁ κάθος τῆς Κίου καὶ τὸ Καβακλί καὶ δὲ θάσαι πιά στὴ ξενιτιά.»

Τοῦ κάκου δὲν μπορεῖ ν' ἀκούσῃ ἡ κόρη ὄλο καὶ παραδέρνει στὸ πυρετὸ· παραμιλᾷ· λέει λόγια πού κανεὶς δὲν ταταλαβαίνει καὶ πάλι ξαναλέει:

«Θέλω λουλούδια μαμὰ»

Καὶ ἡ μάννα, «παιδί μου εἶνε Μᾶης τώρα πρωτομαγιά τοῦ κόσμου τὰ τραντάφυλλα θὰ σοῦ φέρω αὔριο· ἤσυχασε».

Συνῆλθε λίγο, σὰ νὰ ζύπνησε ἀπὸ ὕπνο βαρῦ· ἀνοιξε τὰ μαῦρα μάτια καὶ ρώτησε.

«Μᾶης εἶνε; Πρωτομαγιά;»

Θυμήθηκε τὰ χρόνια κείνα τὰ παλιὰ, τὰ εὐτυχισμένα· ἔκλεισε τὰ μάτια τῆς γιὰ νὰ θυμηθῇ καλλίτερα καὶ ὁ πυρετὸς καὶ ἡ φαντασία πῆραν πάλι τὸ δρόμο τους. Μὰ τώρα ἀπ' τὸ χαμόγελο πού ἔμεινε στὰ χεῖλη, κάποια χαρὰ στὸ πρόσωπο καὶ ἀπ' τὸ παραμιλημα ἀκόμα, φαίνεται σὰ νὰ βλέπει τὴ δοξασιμένη γῆ, τὴ γλυκειὰ τῆς πατρίδα· σὰ νὰ βρισκεται τάχα στὴ Μικρασία. Καὶ νὰ μὲς τὰ σκοτάδια τοῦ μηνιγγίτη τὰ ὁμορφα ὄνειρα, ἡ ἀνάμνησις μιὰ μιὰ σὰν φαντάσματα ὀλοζώντανα φθάνουν καὶ νὰ πῶς ξετυλίγεται σὰν ὄρομα μπρὸς τὰ μάτια τῆς ἡ τελευταία τῆς Πρωτομαγιά στὰ Μουδανιά· ἀκριθῶς ὅπως συνέβη.

Εὔπνησαν τόσο πρῶτὴ τῆς μέρας κείνης πού μόλις ξημέρωνε ἡ αὐγὴ ἦταν μέσα στὴ βάρκα τοῦ Καλονικόλα. Ἐκείνη μὲ τὸν πατέρα καὶ τὴν μαμὰ ἡ ἀδελφή τῆς, ἡ θεία καὶ ὁ θεῖος Μπεινὸγλου ὁ γιατρός, μὲ τὴν Ἀνθοῦλα τὴ κόρη του, ἡ Στέλλα τοῦ Γιόκα ὁ Φρούραρχος Ταγματάρχης καὶ δυὸ ὑπολοχαγοί.

Ὁ Φρούραρχος ἦταν ἀρραβωνιασμένος μὲ τὴν Ἀνθοῦλα καὶ οἱ ἄλλοι ἦσαν φίλου του καὶ γνωστοὶ σὲ ὄλους ἀπὸ καιρὸ. Μὰ ὁ μικρότερος ἀξιωματικὸς τί εὐγενὴς καὶ καλὸς, πόσο ὁμορφο μιλοῦσε, νὰ τὸν ἄκουες! Ψηλὸς, λιγνός, μὲ σγουρὰ μαλλιά καὶ μαῦρα μάτια, τραγοδοῦσε ὠραῖα καὶ ἐπαίξε φλάουτο.

Ἡ βάρκα ἔκαμε πανιά κι ἔβαλλε πλώρη γιὰ τὸ χωριό, τὸ Νιοχώρι, πού ἄσπρο καθαρὸ ξεχώριζε μὲς τὴν πρασινάδα καὶ καθρεφτίζονταν στὰ γαλανὰ νερὰ τῆς θάλασσας.

Μὰ τῆς αὐγῆς τὸ ἀεράκι τόσο λίγο πού δὲν μπορούσε νὰ δουλέψῃ τὸ πανὶ σὰν χὰδι ἔφθανε μόλις καὶ

σὰ δροσιὰ ὅσο γιὰ νὰ φέρῃ τὴ μυρωδιὰ ἀπ' τὶς ἀνθισμένες λεμονιές πούνε μὲς τὸν ἐληῶνα στὴ παραλία. Τέτοια γαλήνη! Ἐβαλαν τότε κουπιὰ κι ἰπλαιαν γιαλὸ, πάντα κοντὰ σ' ἀκρογιαλῖ.

Τὸ φλάουτο δυὸ μαντολίνα καὶ κιθάρα πού ἐπαίξαν τὰ κορίτσια, μὲ τὰ τραχούδια τους χαιρέτισαν ἀπ' τὴ βάρκα τὸν Μᾶη πού ἤρχετο μὲ τὰ λουλούδια.

Στὸ Νιοχώρι δὲν ἔμειν' ἀνὰ κάθου· ἔσυραν τὴ βάρκα, φύλαξαν τὰ κουπιὰ κ' εἶ στὴ ταβέρνα καὶ τραβήξαν γιὰ τὴν κορφή τοῦ βουνοῦ, μὰ ὄχι ἀπ' τὸ δρόμο τὸ δημόσιο, πῆραν τὸ μονοπάτι καὶ τὴ ρεμματιά· πού ἦταν γεμάτη ἀπὸ ροδοδάφνες καὶ λυγχιές.

Ἐφτασαν στὴ κορυφὴ ἐκεῖ στὸ δάσος μέσα πού ἦταν ὁ πύργος καὶ τὸ κτήμα τοῦ γιατροῦ. Πάρα κάτω ἡ στάνη τοῦ Καράχαλου. Τὰ πρόβατα εἶχαν βγῆ ἀπὸ ὦρα· μπροστὰ τους ὄδηγοῦσε τσοπανόπουλο καὶ ἐπαίξε τὴ φλογέρα. Μακρὰ πιά ἀπ' τὸ μανδρὶ ἔβλεπαν τὸ κοπάδι πού κατέβαινε τὴ πλαγιὰ γιὰ νὰ πάρῃ τὸ λειβάδι στὴ βοσκή καὶ ἄκουαν τὴ φλογέρα, τὰ κουνούνια πού καὶ πού καὶ τὸ θόρυβο μόλις.

Ἦλθαν καὶ ἄλλες οικογένειες ἀπ' τὸ Πελλαδᾶρ καὶ τὴ Μεσόπολι καὶ θὰ μείνουν αὐτοῦ ὅλη τὴ μέρα.

Ἀπ' τὴ μιὰ μεριά φαίνεται ὁ κάμπος ὄλος καὶ στὸ βάθος τὰ βουνὰ τοῦ Ὀλυμποῦ καὶ ἡ Προῦσα λίγο, ἀπ' τὴν ἄλλη ἡ γαλάζια μας ἡ θάλασσα ὁ κόλπος ὄλος ὡς τὴ Καλόλιμνο καὶ τ' ἄλλα μας νησιά. Ἐνα τορπιλικὸ τῆς μέρας κείνης ὁ Πάνθηρ κᾶνε ὁ Ἀετὸς περιπολοῦσε κυρίαρχα τὴν Προποντιδα γιὰ τὸ λαθρεμπόριο πολέμου.

Μάζεψαν λουλούδια καὶ ἔκαμαν ἀνοδοδέσμος καὶ στεφάνια. Ἡ Δέσπω ὄλο καὶ διάλεγε κόκκινες παπαρῶνες, κίτρινα σπάρτα, πράσινα στάχυα καὶ γαλάζους μᾶνδες· ὄλα τὰ χρώματα ἔλεγε καὶ γελοῦσε καὶ πείραζε τὸν Ταγματάρχη· ὄλα σ' ἐκείνον θὰ τὰ ἔδινε τάχα καὶ στὴν Ἀνθοῦλα γιὰ τὴ μόνά του· ἐρωτευμένοι, ἀξίζουσε λουλούδια· κείνοι πού δὲν ἀγαποῦνε τίποτα δὲν νοιώθουν ἀπὸ ὁμορφιά.

Καὶ ὁ ὑπνρέτης τοῦ Ταγματάρχῃ μὲ ἕναν ἄλλο στρατιωτὴ ἐπίτηδες στελεμένο· ἦλθαν καὶ ἔφεραν τριαντάφυλλα ἕνα σωρὸ ὁμορφα Μικρασιάτικα τριαντάφυλλα· καὶ γιὰ νὰ τὴ πειράξουν καὶ κείνοι· τὸ ἔδωσαν ὄλα στὴ Δέσπω καὶ ὅπως τὰ κρατοῦσε καὶ στίς δυὸ τῆς ἀγκάλες καὶ γελοῦσε ἀπὸ εὐχαρίστησι, δὲν ξεχωρίζε κανεὶς πού ἦσαν ὁμορφώτερα τὰ χρώματα, στὰ τριαντάφυλλα ἢ στὸ π. ὄσωπο τῆς κόρης.

Καὶ ὁ μικρὸς ἀξιωματικὸς μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιά καὶ μὲ τὰ μαῦρα μάτια δὲν βάσταζε πιά. Τὴν ἀγαποῦσε ἀπὸ πολὺ καιρὸ, κρυφὰ βαθυὰ μὲς τὴν καρδιά του καὶ κανεὶς δὲν τῶξερε μὰ σήμερα πιά ἔπρεπε νὰ τὸ μᾶθῃ αὐτὴ μὲ κάθε τρόπο.

Νὰ πῶς τὴν πρωτογνωρίσε: Ἦταν ὑπασπιστὴς στὸ Φρούραρχεῖο καὶ ἕνα ἀπόγευμα ἡ Δέσπω μὲ δυὸ φιλινάδες περνοῦσε ἀπὸ κεί. Τὸν ρώτησε τί χρειαζέ-

ται γιὰ νὰ μπορέσῃ ναρθῇ ἡ θεία τῆς ἀπ' τὸ Ἐσκή-Σεχέρ. Γιὰ τί νὰ μὴ τῷ μιλήσῃ; Τί εἶχε νὰ ντραπῇ ἢ νὰ φοβηθῇ; Φθάνει πού φοβοῦνταν τόσα χρόνια τοὺς Τούρκους.

Καὶ αὐτὸς ἀπήντησε μ' εὐγένεια καὶ καλωσύνη ὅσο μπορούσεν.

Ἀλλὰ στὴν ἀρχὴ τὴν πῆρε γιὰ Ἀρμενοπούλα τὴ Δέσπω γιὰ τί εἶχε ἀκούσει πῶς ἡ Ἀρμενίσσες ἔχουν ὁμορφα καὶ μαῦρα μάτια καὶ εἶπε, πῶς οἱ Ἕλληνες τώρα στὴ Μικρασία σὰν ἀδελφοὶ θὰ φερθοῦνε σ' ὄλες τὶς φυλές μὰ πιὸ πολὺ στὴν Ἀρμενική, γιὰ τί μ' αὐτὴ περισσότερο πάλι μᾶς ἤνωσε τόσα χρόνια ἡ συμφορὰ καὶ τὰ κοινὰ βάσανα τῆς σκλαβιάς.

Μὰ ἡ Δέσπω δὲν συμφωνοῦσε καθόλου γιὰ τί πέρυσι πού ἔμεινε μὲ τὴ θεία στὸ Ἐσκή-Σεχέρ καὶ ἦσαν ἐκεῖ οἱ Τούρκοι· ἀκόμα μὲ τὸ στρατηγεῖο, ὁ Κεμᾶλ ἔδωσε χορὸ καὶ καμιά Ἕλληνίδα δὲν πῆγε μὰ καμιά καὶ θὰ ναυαγοῦσε ὁ χορὸς ἂν δὲν ἦσαν Ἀρμενίσσες καὶ Φραγκολεβαντίνοι καὶ μὲ φωνὴ πού ἔτρεμε λίγο ἀπὸ συγκίνησι καὶ περηφάνεια εἶπε:

Ἐγὼ εἶμαι Ἕλληνίδα Κύριε!

Συγγνώμη μ' ἐγέλασαν τὰ ὁμορφα κατὰμαυρα μάτια σας ἀπεκρίθηκεν ὁ ἀξιωματικὸς.

Καὶ ἡ Δέσπω κοκκίνησεν ἀπὸ ντροπή.

Πρῶτη ὁμορφὴ φορὰ εἶχε ἀκούσει τέτοια γλυκὰ λόγια, κανεὶς ἄλλος ὡς τώρα δὲν τῆς εἶπε γιὰ τὴν ὁμορφιά τῆς καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ κᾶτι ἔνοιωσε μὲς τὴν καρδιά τῆς. Μὲ τὸ συνοικέσιο τῆς Ἀνθοῦλας τὸν ἔβλεπε τακτικὰ στοῦ γιατροῦ· ἐκεῖ γνωρίστηκαν καλά καὶ τὸν ἀγάπησε βαθειὰ κρυφὰ πού κανεὶς δὲν τῶξερε· οὐτ' αὐτὸς. Μὰ ἄς ἦταν τρόπος νὰ τὸ μᾶθῃ σήμερα.

Ὅταν γύριζαν πάλι τὸ βράδυ ἀπ' τὴν ἴδια ρεμματιά μὲ τὰ πυκνὰ γαμόλαδα χωρὶς νὰ τὸ νοιώσουν ἔμειναν μαζὺ πίσω ἀπ' τοὺς ἄλλους, ἦλθε λόγος γιὰ τὸ Ταγματάρχη μὲ τὴν Ἀνθοῦλα· κάτω ἀπὸ μιὰ λευκα ψηλὴ, κ' εἶ πού ἔστερε τὸ μονοπάτι, στάθηκαν λίγο.

—Πόσο ἀγαπιούνται νὰ μ' ἀγαποῦσαν καὶ μένα ἔτσι εἶπε ὁ ἀξιωματικὸς στὴ Δέσπω.

—Σένα θὰ σ' ἀγαποῦν καλλίτερα ἀπήντησεν ἐκείνη.

—Καὶ σένα πιὸ πολὺ ἀκόμα, σένα σ' ἀγαποῦν ἀπὸ τώρα.

—Ποιὸς;

—Νά... ἐγώ...

Τόσο ταράχτηκεν ἡ κόρη πού τάχασε κι ἀρχίνησε νὰ τρέμῃ, βούρκωσαν τὰ μάτια τῆς, σκέπασε τὸ πρόσωπο τῆς μὲ τὸν ἀγκῶνα κι ἔσκυψε νὰ κλάψῃ.

Κι ὁ ἀξιωματικὸς, ἄ τί τὸλμη! ἀναίδεια! τρέλλα! μὰ μήπως θέλε; Τὴν ἔπιασε ἀπ' τὴ μέση.

«Μὴν κλάψῃς καὶ θὰ μᾶς δοῦνε.»

Μὴν κλάψῃς καὶ... ὅπως σήκωσε τὸ κεφάλι μὲ τὰ δακρυσμένα μάτια τὰ χεῖλη τους ἐσιμίζατ σ' ἕνα ἀτέλειωτο φιλί. Ἄ! τὸ πρῶτο φιλί. Δὲν τῶθελαν, οὔτε κατὰλαβαν πῶς ἔγινε καὶ χωρίστηκαν τρομαγμένοι καὶ ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο.

Βασίλευεν ὁ ἥλιος τῆς πρωτομαγιάς τὴν ὦρα κείνη καὶ χρύσωνε μὲ τὶς τελευταῖες ἀχτίδες τὴν κορφή τοῦ

βουνοῦ με τίς ἐλῆές καί τὰ λουλούδια. Μά κάποια συγγενάκια κοντά στόν ἥλιο χρυσά καί κόκκινα σά ματωμένα προμνηνοῦσαν τή συμφορά.

Στή βάρκα μέσα ἔκαμαν ἓνα δυό βόλτες με τό πανί τράβηξαν πρῶτα ἀνοίχτά στό πέλαγος καί όταν φύσηξε τό μαϊστράλι τὰ γύρισαν πρῶτα ἴσα γιά τὰ Μουδανιά καί μπήκαν στό λιμάνι.

Ἦσαν ὅλοι εὐτυχισμένοι στή βάρκα μά πιό πολὺ ἀπ' ὅλους ἡ Δέσπω. Ἀπέναντι τῆς ἐκείνος. Ἄς τὸν χορτάση ἀπόψε με τὰ ψάρια καί αὐριο πιά θά τοῦ πῆ τὴν ἀγωνία τῆς ὡς τώρα τό φόβο καί τὰ καρδιοχτύπια τὸν βλέπει καί δακρύζει ἀπό χαρὰ καί ἀγάπη.

Ἄ γιὰτί νὰ μὴ πεθαίνουν οἱ ἄνθρωποι καί ἀπὸ εὐτυχία καί χαρὰ! Ὅσα πῆθαινε τὴν ἴδια στιγμή τότε,

κι' ὄχι τώρα στό σκοτεινὸ ὑπόγειο ποῦ ἦταν πρὶν ἀποθήκη καπνοῦ στήν ὁδὸ Ἀχαρνῶν ποῦ παραδέρνετε στό πυρετὸ κι' ὅλο παραμιλῆ καί λέει τώρα.

«Αἰχμάλωτοι στή Βαβυλώνα ἔκλαιαν στό ποτάμι... τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὅλα τὰ χάσαμε... δὲν ἔχομε πιά πατρίδα...»

Καί ἄξαφνα ἔρριξε μιὰ φωνὴ ἄγρια... ἓνα ἀααχ! παρατεταμένο, πονοῦσε στό κεφάλι: σὰ νὰ τὴν ἀγκέλωναν με βελόνες μέσα στό μυαλό. Οἱ πρόσφυγες ποῦ κοιμοῦνταν στήν ἀράδα ζύπνησαν καί πετάχτηκαν τρομαγμένοι. Ἄρχισαν φαίνεται οἱ πόνοι τοῦ μηνιγγίτη πόνοι φριχτοὶ στό κεφάλι, στό μυαλό.

«Ἀαχ... τὸ κεφαλάκι μου μαμᾶ,» κι' ἔπαυαν οἱ πόνοι κι' ἄρχιζε τὸ παραμιλῆμα:

«Ἱερουσαλήμ!... Ἱερουσαλήμ!...»

Ἀγριεύτηκαν οἱ πρόσφυγες ὅλοι, ἓνας εἶπε: Τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι τρελλάθηκε, ἓνας ἄλλος ἔκανε τὸ σταυρὸ του ἢ μάννα σιγοκλαίει στό προσκεφάλι.

Τὸ πρῶτο, τὰ χαράματα, πῆθαινε ἡ κόρη τὴν ἔθαψαν ὅπως ὅπως κανεὶς δὲν τὴ συνώδευσε δὲν τῆς πῆγαν λουλούδια.

Ἄ! Ποιὸς νὰ προσέξῃ μιὰ πρόσφυγα ποῦ πεθαίνει. —Γιορτάζουν σήμερα τὰ νιάτα, ὁ ἔρωτας καί τὰ λουλούδια.

Σάμος—Σπαθαραῖοι 1 Μαΐου 1924.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ

Δικηγόρος

ΕΝ ΓΑ, ΙΔΙΑ,

I

Τί βαρετὸς κι' αὐτὸς ὁ τόπος μοῦ ἔχει γίνει εἴτανε πλάνη ποῦ ἐφαντάστην ὅτι γιά ταῦριον καταφύγιο μοῦ εἶχε μείνει.

Ὅλα τὰναλογιέμαι τὰ μεσάνυχτα στήν ἐγκατάλειψη μου σ' ἄν περπατῶ: ἡ ἴδια προκουμαία ἡ ἴδια θάλασσα τὰ ἴδια σπίτια ποῦ ἦσαν μιὰ φορὰ κι' ὅμως γιά λίγα χρόνια τόσο μακριὰ εὐρέθην ἀπ' τὸν τόπο κι' ἀπ' τὴν ἐποχὴ, ποῦ ἀπελπιστικῶς μοῦ εἶνε βαρετά.

Τὰναλογιέμαι ἰδίως, τὰ μεσάνυχτα στήν ἐγκατάλειψη μου, σ' ἄν περπατῶ κι' ὁ πόνος τους ἐκλεπτισμένη εἶνε ἡδονὴ κι' ἡ θύμησις ἀρώματος ἀνασασμὸς ποῦ ἡ ἀδεία πλέον λήκυθος σκορπᾶ

Τὰναλογιέμαι ἰδίως τὰ μεσάνυχτα στήν ἐγκατάλειψη μου, σ' ἄν περπατῶ καί βρίσκω ἀκόμη μιὰ παρηγοριά στήν ἐγκατάλειψη μου κάτι εἶνε κι' αὐτὸ ἴσως στὰ μάτια ἐκ νέου μιὰ στιγμή τῶν παιδικῶν μου φίλων τὰ κισθανθῶ ἀσύλληπτα καί φευγαλέα νὰ περνοῦν.

II

Ὅταν γυρίσαμε ἀπ' τὴν γῆ τῆς ἐξορίας μας κι' ἀπ' τίς ἰτιές ἐξεκρεμάσαμε τὰ ὄργανα μας, χωρὶς μελοδραματισμοὺς χωρὶς κανένα θόρυβο σταθήκαμε μπρὸς στὰ ἐρείπια μας.

Οἱ σύντροφοι μας ἐν τῷ μεταξύ ἔχουν ἀρχίσει με οἰκοδόμων φωνές καί με ἐργαλειῶν ἤχον τὰ σπίτια ν' ἀνοικοδομοῦν καί τοῦ κυρίου τὸν οἶκον κι' ἐμεῖς στεκόμεθα ἄφωνοι μπρὸς στὰ ἐρείπια μας.

Με ἀλαλαγμοὺς καί κύμβαλα οἱ ἄλλοι ἐγκαινιάζουν κι' ἐμεῖς ἀκόμα ἀπὸ ἰτιὰ γιομάτη εἶνε ἡ ψυχὴ μας καί με τὰ μάτια στεγνωμένα κι' ἀπλανῆ ἀσάλευτοι στεκόμεθα μπρὸς στὰ ἐρείπια μας.

Μπρὸς στὰ ἐρείπια, σ' ἄν κι' αὐτὰ θὰ ρέθουμε, ἀδελφέ μου, ἔχει φραχθεῖ γιά μᾶς ὁ κάθε δρόμος ἔχθη πλέον ἢ Σιών γιά μᾶς διὰ παντός κι' ἡ Βαβυλῶν κρατεῖ κλειστὴς γιά μᾶς τίς πύλες.

ΓΙΑΝΗΣ ΒΟΥΓΙΑΗΣ

SCHILLER

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΤΕΛΛ.

Τρίτη πράξη. Σκηνὴ τρίτη. (κομμάτι)

Βάλτερ Φύρστ. Γιά τὸ Θεο, τί γίνηκε, πέε, Τέλλο!
Φρίσχαρντ. Τοῦ ἄρχοντα τὴ δυνατὴ ἐξουσία
Νὰ τὴ δεχτεῖ δὲ θε καί νὰ τιμῆσει.
Σταουφάχερ Ἀλήθεια ὁ Τέλλος!
Μέλχταλ. Τιποτένιε, ψέμμα!
Λοίτχολδ. Στὸ καπέλλο μπροστὰ δὲν προσκυνᾶ.
Βάλτερ Φύρστ. Καιγία ταῦτὸ στὴ φυλακῆ; Ἀκουφίλε
Δίνω ἀρραβῶνα ἐγώ, λευτέρωσέ τον.
Φρίσχαρντ. Δίνε καί τὸ κορμί σου, ἄνθές, γιά σένα.
Μεῖς κάνουμε κείνο ποῦ πρέπει—ἐμπρός!
Μέλχταλ. Ὅχι, πρωτάκουστη ἐξουσία, βαστάμε
Νὰ τὸν σέρνουν δίχως ντροπὴ ἔτσι ἐμπρός μας;
Σίγριστ. Εἴμαστε πιότεροι, μὴν καρτεράμε
Συντρόφοι, ὅλοι θὰ κάμουμε δτι πρέπει.
Φρίσχαρντ. Σὲ τέτοια προσταγὴ ποιὸς ἀντιστέκει;
Τρεῖς χωριᾶτες ἄκομα. (ζυγώνοντας).
Χάμου χτυπάτε τους τί εἶνε; Βοηθάμε.
(Κάποιοι φεύγουν).
Τέλλ. Τώρα μόνος βοθηῖμαι. Ἐσεῖς τραβάτε.
Θαρρεῖτε, πὼς τὴ δυνάμη μου ἄν θέλω
Νὰ βάλω ἐμπρός, θὰ φοβηθῶ κοντάρια;
Μέλχταλ. Ἀποκοτᾶς καί παίρνεις τον μακριὰ μας;
Βάλτερ Φύρστ καί Σταουφάχερ.
Καλά! Ὅχι ἰδεῖτε!
Φρίσχαρντ. (φωνάζει.) Ἄνταρσία! Στάση!
(Ἀκούγονται κόρνα κυνηγῶν).
Γυναῖκες. Ὁ Ἄρχοντας νά!
Φρίσχαρντ. (πιὸ δυνατὰ.) Στάση! Ἄνταρσία!
Σταουφάχερ. Φώναζε ὡς που νὰ σκάσεις!
Κέσελμαν καί Μέλχταλ. Δὲ σωπαίνεις;
Φρίσχαρντ. (Ἀκόμα πιὸ δυνατὰ).
Βοηθάτε μας τοῦ νόμου εἴμαστε οἱ διάκοι!
Βάλτερ Φύρστ. Ὁ Ἄρχοντας! ὠμέ, τί θ' ἀπογίνει!
(Φτάνουν οἱ Γκέσλερ. Ρούδολφ δὲρ Χάρρας, Βέρθα, Ρούδεντς καί πολλοὶ δούλοι ἀρματωμένοι.)
Ρούδολφ δὲρ Χάρρας. Τόπο, στὸν Ἄρχοντα τόπο!
Γκέσλερ. Ἄς χωρίσουν!
Τί τρέχει ὁ κόσμος; Ποιὸς βοήθεια σκούζει;
Ποιὸς; Νὰ τὸ μάθω πρέπει. (Στὸ Φρίσχαρντ.)
Μπρὸς μου ἐσύ!
Φρίσχαρντ. Ἀφέντη, δούλος σου εἶμαι καί πιστὸς
Βεγγάτορας γιά τὸ καπέλλο στένω.
Στα πράσα πιάστηκεν αὐτὸς τὴν ὥρα
Ποῦ τὸ καπέλλο εἶχε καταφρονήσει.
Καί τὸν κρατῶ, δικιά σου ἡ προσταγὴ,
Με τὸ στανὸ ὅμως θε νὰ τὸν ἀρπάξουν.
Γκέσλερ. Τὸ βασίλην κι' ἐμένα, δὲν ψηφᾶς
Τέλλο, ποῦ γιά ταῦτὸν δῶ πέρα ὀρίζω
Καί τὸ καπέλλο δὲν τιμᾶς, ποῦ τῶχω
Κρεμάσει, ὑπάκοοι νὰ ἰδῶ ἄν εἶστε;
Κακὸ σκοπὸ, σ' ἐμένα, ἔτσι προδίνεις.

Τέλλ. Ἀφέντη, σχώραμε ἀπὸ ἀστοχασία
Ὅχι ἀπὸ καταφρόνια τῶχω κάμει.
Ἄν εἶνε ἄλλοιῶς, Τέλλο νὰ μὴ με λένε.
Σχώρα με καί πιά δὲ θὰ ματαγίνει.
Γκέσλερ. Σὺ, λένε, Τέλλο στ' ἄρματα πὼς εἶσαι
Μάστορας, τάχατες τὰ βάσεις μ' ὅλους;
Βάλτερ Τέλλ. Ἀφέντη, ἀλήθεια, σοῦ χτυπᾶ μακριὰ
Ἐκατὸ βήματα ἀπ' τὸ δέντρο, μῆλο.
Γκέσλερ. Δικό σου, Τέλλο, τὸ παιδί;
Τέλλ. Δικό μου.
Γκέσλερ. Πόσα παιδιά ἔχεις Τέλλο;
Τέλλ. Δυὸ ἔχω ἀφέντη.
Γκέσλερ. Καί ποῖο ἀγαπᾶς καλλίτερα ἀπ' τὰ δυὸ;
Τέλλ. Παιδιά μου ἀγαπημένα καί τὰ δυὸ τους.
Γκέσλερ. Καί τώρα, Τέλλο, ποῦ τὸ μῆλο βρίσκεις
Ἔτσι ἀπὸ μακριὰ, τὴ μαστοριά σου
Μπρὸς μου θε ν' ἀποδείξεις, νὰ τὸ τόξο
Ποῦ τὸ κρατᾶς στό χέρι, χαζιρέψου
Νὰ σημαδέψεις μῆλο στοῦ παιδιοῦ
Τὸ κεφάλι, ὅμως ἄκου τὴν ἀρμήνια
Χτυπώντας νὰ πιτύχεις με τὴν πρώτη,
Ἄλλοιῶς, τὸ κεφάλι σοῦνε παρμένο!
Τέλλ. Ἀφέντη, πόσο ἄγρια μοῦ ζητᾶς!
Στὸ κεφάλι νὰ ρίξω τοῦ παιδιοῦ μου;
Ὅχι, καλέ μου Ἀφέντη, ὄχι ἐσύ
Νὰ τὸ σκεφτεῖς μπορεῖ; —Θεὸς φυλάξοι—
Κι' ἀπὸ γονιὸ νὰ τὸ ζητᾶς στ' ἀλήθεια;
Γκέσλερ. Ἔτσι προστάζω ἐγὼ κι' ἡ προσταγὴ μου
Θὰ γίνει, τὸ ζητῶ, τὸ θέλω
Τέλλ. Πρέπει
Στ' ἀγαπημένο τοῦ ἴδιου μου παιδιοῦ
Κεφάλι νὰ ρίξω; Πεθαίνω πρῶτα!
Γκέσλερ. Ρίχνεις ἢ παίρνει Ὁ Χάρος καί τοὺς δυὸ σας.
Τέλλ. Πρέπει ὁ φονῆς νὰ γίνω τοῦ παιδιοῦ μου;
Ἀφέντη ἐσύ παιδιά δὲν ἔχεις κι' ἔτσι
Τί νοιώθω μέσα μου τώρα δὲν ξέρεις.
Γκέσλερ. Ἔ, Τέλλο, ξαφνικὰ ἔχεις βάλει νοῦ!
Καί μούλεγαν, πὼς εἶσαι ὄνειροπόλος,
Συνήθειες ἄλλες τάχατες πὼς ἔχεις,
Πὼς ἀγαπᾶς νὰ διότροπα καί σούχω
Ἐχώρο τόλμημα γι' αὐτὸ διαλέξει.
Ἄν ἦταν ἄλλος συλλογὴ θε νάχε
Μ' ἀψήφιστα καί θαρρετὰ ἐσύ χτύπα.
Βέρθα. Ἀφέντη, με τοὺς ἀμοιρους μὴν παίζεις.
Ποῦ ὄχτροι μπροστὰ σου τρέμουν, τόσσὸ λίγο
Τοὺς εἶνε γλεντοκόπι ἢ γνωριμιὰ σου.
Γκέσλερ. Ποιὸς εἶπε σου, πὼς παίζω; Νὰ τὸ μῆλο.
Τόπο, —νὰ πάρει τὴν ἀπόστασή του,
Ποῦ συνηθίζει ὀφθόντα γι' αὐτὸ ὀρίζω,
Ὅχι πιὸ λίγα βήματα κι' ἄν λάχει
Ἀπ' τὰ ἔκατό, θὰ τὸ ψηλώσει ἀλήθεια—
Τώρα χτυπᾶς μὰ κούττα μὴ λαθέψεις.

Ρούδομφ δερ Χάρρας. Θέ μου, αλήθεια είνε πέσεταιιδί μου
Καί παρακάλα τον γιά τή ζωή σου!
Βάλτερ Φύρστ. Κράτα σιωπή γιά χάρη μου, εγώ ξέρω.
Βέρθα. Πιότερο μή. Αφέντη μου, είνε κρίμα
Με του γονιού τον πόνο έτσι να παίζεις.
Γιατί αν έπρεπε ο φτωχός το λίγο
Κακό με τή ζωή του να ξεπλύνει,
Τώρα θανάτους δέκα θάχει νοιώσει.
Με δίχως βαρυγκόμιση, άφισέ τον,
Μέσ' στο καλύβι, σ' έχει μάθει ως τώρα,
Που και τάγγονια του θάχει στο νου του.
Γκέσλερ. Τή σουδα ανοίξτε. Εμπρός τάχα τί στέκει;;
Είν' ή ζωή σου ξεγραμμένη, αν θέλω
Πεθαίνεις και τί χάρη, κύττα, δίνω
Στο γυμνασμένο χέρι σου τήν τύχη
Γι' άπόφαση να μείρεται σκληρή,
Δέν πρέπει, όποιος τής μοίραστου τεχνίτης,
Περήφανος γιά τή ματιά σου. Εμπρός
Δείξε τή μαστοριά σου εδω τοζότη.
"Αξιο είνε το σημαδι, το βραβείο
Μεγάλο κι' είνε να χτυπάς στη μέση
Του σημαδιού και σ' άλλους βολετό!
Για μένα μάστορης, που έχει τήν τέχνη
Παντού, και δε φοβάται ότι και νάνε.
Βάλτερ Φύρστ. Αφέντη Άρχοντα, μεγάλος είσαι,
Γι' αυτό δόσε και γιά το δικηο χάρη.
Πάρε απ' το βιος μου τά μισά, δλο πάρτο.
Μα το γονιό απ' τή φρικη άπάλλαξέ τον!
Βάλτερ Τέλλ. Παπού, μη γονατίζεις μπρος στο ψεύτη.
Πήτε που να σταθώ γω δε δειλιάζω.
Στά πεταχτά ο πατέρας τά πουλιά
Σου βρίσκει, έτσι και τώρα δε λαθεύει.
Σταουφάχερ Τ' άγνό παιδι δε σε πληγώνει Αφέντη;
Κέσελμαν Σκέψου, πως στα Ούρανια ένας Θεός,
Που θα του δώσεις λόγο ότι κι' αν κάμεις.
Γκέσλερ. Δέστε το στη φιλύρα!
Βάλτερ Τέλλ. Να με δέσουν;
"Οχι ποτέ δε θα με δέσουν, θάμκι
Άρνάκι και δε θα κοντασαινω.
"Οχι, δέν το βιστάω να με δέστε
Και στα δεσμά μου άπάνω θα λυσάξω.
Ρούδομφ δερ Χάρρας. Τά μάτια άσμοιάχα να σου
(δέσουν.
Βάλτερ Τέλλ. Γιατί τά μάτια; Τή σαίτα φοβάμαι
Θαρρείτε απ' του πατέρα μου το χέρι;
Θά τήν προσίμνω θαρρετά εγώ κι' ούτε
Θά ανοιγοκλώ τά βλέφαρα—Ποιός είσαι
Δείξε, στο πείσμα, που λυσάει, Πατέρα,
Που να μάς σβύσει θε και δέν πιστεύει.
Μέλχαλ. Τί; Θε στα μάτια μας μπροστά να γίνει
Τ' άσέθημα; Σε τί έχουμε όρκιστεί;
Σταουφάχερ Δέν είνε βολετό. Τ' άρματα πούνε;
Γύρω μας βλέπεις δάσο από κοντάρια.
Μέλχαλ. "Ω, άς κάναμε ότι έπρεπε από πρώτα
Σχώρα, Θε μου δοςυς γι' άργοπόρησείπαν!
Γκέσλερ (Στόν Τέλλ.) Δουλειά. Γιά χάζι τ' άρματα
δε φέραν.
Νά τά σηκώνεις τ' άρματα είνε φόβος
Γιατί γυρνά ή σαίτα στόν τοζότη.
Τό ψηλωμένο δικηο του χωριάτη,

Βρυσιά ήταν γιά τον Άρχοντα τής χωρας.
Δίχως τήν προσταγή μου άρματωμένος
Κανείς. Χαρά σας, που σαίτα και τόξο
Κοαττάε. να κι' εγώ σημαδι όρίζω.
Τέλλ. (Τεντώνει το τόξο και βάζει σαίτα)
Τή σουδα ανοίξτε! Τόπο.
Σταουφάχερ Τί Τέλλο; θέλησες;—ποτέ συ τρέμεις,
Τρέμουν τά γονατά σου και τά χέρια.
Τέλλ. Τά μάτια μου τον κόσμο έχασαν
Γυναίκες. Θε μου!
Τέλλ. Τή χτυπησιά χάρισε να ή καρδιά μου,
Τά φρύγανά σου φώναξε και χτύπα.
Γκέσλερ. Τή χτυπησιά θέλω όχι τή ζωή σου.
Συ δύνεσαι όλα, Τέλλο, δε δειλιάζεις.
Σαν τόξο έχεις και το τιμόνι, αν είνε
Νά σώσεις, δε φοβάσαι άνεμοζάλη.
Σωτήρα, όλα, βοηθώντας τώρα, σώζεις.
Βάλτερ Τέλλ. (Κάτω απ' τή φιλύρα).
Πατέρα, χτύπα. Δε δειλιάζω.
Τέλλ. Πρέπει!
Ρουδεντς. Αφέντη Άρχοντα, φτάνει πιά, στάσου,
Γιατί έφτασες μακριά κι' αυτό δέν ήταν
άλλο από δοκιμή, που έχει πιτύχει
Για το σκοπό σου δείχνεσαι σκληρός
Και τόξο όταν πολυ τραβιέται σπάζει.
Γκέσλερ. Θα μιλήσω.
Ρουδεντς. Μπορώ! Άγια του Βασιληά ή τιμή!
Μά τέτοια αρχή τις έχτρες θά γεννήσει.
Δέν είνε θελημα του Βασιληά
—Τό ξέρω αυτό κι' ή άπονια ή τόση
Δέν πρέπει του λαού κι' ούτε είσαι άξιος.
Γκέσλερ. Εχω σωπάσει
Ρουδεντς. Σ' όλες τις π άξες που είδα τις βαρείς,
Τά μάτια πού έλεπν έχω φραλίσει
Και τήν κρηδιά, που άναδευε στα στήθεια,
Απ' το θυμό, κεί μέσα έχω κλειδώσει,
Μά πόση σιωπή του Βασιληά
Θε νά-αν προδοσιά και του χωριού μου.
Βέρθα. Θε μου, ξανάβετε το λυσασμένο.
Ρουδεντς. Όλους τους χωριανούς μου έχω άρνκιστεί
Και τους δικούς μου, τά παληα συνάφια
Δέν έχω πιά, μαζί σας γιά να ρθώ.
Τό πιο όμορφο πίστευα ν' άποκτήσω
Που στήλιωνα του Βασιληά το κράτος.
Πέφτει απ' τά μάτια μου ή σκέπη τώρα
Και βλέπω, στο γκεμνό είμαι όδηγημένος,
Με τρομό—μου πλανέφατε τή γνώμη
Την λεύτερη και τήν κρηδιά τήν τιμία—
Εολοθρευτής του κόσμου κι' άθελά μου.
Γκέσλερ. Αποτολμε, σ' Αφέντη τέτοια γλώσσα;
Ρουδεντς. Μονάχα αφέντη έχω το Βασιληά.
Λεύτερος, όπως σύ, είμαι γεννημένος
Και στα χαρίσματα του ίπποτη άξιος
Νά μετρηθώ μαζί σου και γιά κείνον
Μη μου περνίσει εδω, που τον τιμώ,
Όταν οί άλλοι τον βρίζουν, θ' άπαντούσες
Τό γάντι αν σου πετούσα, έθιμο είνε.
Στά φρύγανά σου γνώψε, ναι, δέν στέκω

Άργός, όπως αυτοί, έχω σπαθί
Κ' όποιος ζυγώσει—
Σταουφάχερ. (φονάζει.) Έπεσε το μήλο!
Κέσελμαν Ζει το παιδι.
Φωνές. Το μήλο χτυπημένο!
Γκέσλερ. Έχει ριχμένα; Πώς; Ό λυσασμένος!
Βέρθα. Ζει το παιδι. Έλα καλέ πατέρα.
Βάλτερ Τέλλ. (έρχεται πηδώντας.)
Πατέρα, να το μήλο. Το παιδι σου,
Πώς δε θα σκότωνες τώξερα, αλήθεια.
Βέρθα. Α βγενικέ Ουρανε!
Βάλτερ Φύρστ. Παιδιά. Παιδιά μου!
Σταουφάχερ. Δόξα νάχει ο Θεός!

Λούτχολδ. Ριζιά απ' τις πρώτες!
Γι' αυτή θάχει πάντα να λείι ο κόσμος.
Ρούδομφ δερ Χάρρας. Για τον τοζότη Τέλλο θα λένε
(δο
Που τά βουνά στη θέση τους θε νάνε.
Γκέσλερ. Μα το Θεό, στη μέση χτυπημένο!
"Ηταν ριζιά, που να παινέσω πρέπει.
Κέσελμαν. Καλή ή ριζιά, μ' άλλοιμονό του, που έτσι
Τάσπρωξε, το Θεό έχει πειραγμένα.
Σταουφάχερ. Έλα κοντά μας, Τέλλο, σήκω, άντρίκια
Έχεις λευτερωθεί. Τράβα στο σπίτι.
Κέσελμαν. Έλα να πäs στη μάννα το παιδι της.
Σάμος 1923. Μεταφρ. Β. Σ. ΙΩΑΝΝΙΑΗΣ

A. Π. ΤΣΕΧΩΦ

ΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΤΙΒΑΝΙ

Στο θέατρο έπαιζαν κεινο το βράδυ τήν όπερέττα
«Οί μετημφεσμένοι». Η Κλαυδία Μαθιέβνα
Δολακάγια Καουτσοκόβα, νεαρή και συμπαθητική ή-
θοποιός, αφιερωμένη με όλη τή ψυχή της στην ιερή
τέχνη, έτρεξε στο καμαρίνι της και άρχινησε να βγά-
ζη το τσιγκάνικο κουστούμι της για να φορέση ρούχα
ουσσάρου. Για να τής έρχεται το κουστούμι όμορφό-
τερα στο σώμα της, άπεφάσισε να το φορέση γυμνή
όπως ή Εύα. Μά μόλις έγδύθηκε κι' άρχινησε να
βάζη πρώτα πρώτα το ουσάρικο πανταλόνι, άκου-
σεν ένα άναστεναγμό. Έπρόσεξε για να άκούση καλ-
λίτερα. Πραγματικώς νέος άναστεναγμός άκούστηκε
και μιá φωνή να μουρμουρίζη.
—Μεγάλες είνε ή άμαρτίες μου...
Η ήθοποιός εκύτταζε τριγύρω της μα κανένα δέν
είδε μέσα στο δωμάτιο άπεφάσισε τότε να κυττάξη
άπό κάτω απ' το μοναδικό έπιπλο, το ντιβάνι. Κά-
τω απ' το ντιβάνι έφάνηκε ένα ανθρώπινο σώμα.
—Ποιός είνε εκεί; Εφώναξε, τρομαγμένη και
σκεπάστηκε άμέσως με το ουσάρικο χιτόνιο.
—Εγώ είμαι... εγώ άκούστηκε μιá φωνή τρε-
μάμενη. Μα φοβάσαι, είμαι εγώ, σσσστ...
Απ' τήν έρρινη φωνή, που έμοιαζε με σπασμένη
χορδή, έκατάλαβεν ή ήθοποιός πως ήταν ο εργολά-
βος.
—Είσαι σύ; Εφώναξε και έκοκκίνησε σαν πα-
παρούνα. Τι θέλεις εδω; Μήπως παληόγερε, ξεμω-
ραμένε, έρχεσαι συχνά και μένεις εδω κάτω; Αυτό
μάς έλεπεν ακόμα.
—Κορούλα μου, μικρούλα μου! Έμουρμουρίσεν
ο Ιντζουσκώφ, προβάλλοντας το φαλακρό κεφάλι του
άπό το ντιβάνι: μη θυμώνεις ψυχή μου! Σκότωσέ
με, κάμε με κομμάτια καθώς το φείδι, μά σωπά!
Κανένας δε με είδε τίποτα δέν είδα, μήτε θέλω να
δω τίποτε. Άδικα θυμώνεις πουλάκι μου, όμορφό
μου περιστεράκι! Άκουσε το γέρο που έχει το ένα
πόδι του μέσα στο λάκκο. Δέν ήλθα εδω γιά άλλο
πράμμα, μόνο ήλθα για να σωθώ. Χάνομαι! Κύ-

ταζε! Τα μαλλιά μου, στο κεφάλι μου είνε σηκωμέ-
να! Απο τη Μόσχα ήλθεν ο άνδρας τής Γλασένγιας
μου ο Πριντίν. Μπήκε μέσα στο θέατρο και γυρεύει
να με σκοτώση. Τρομερό! Εκτός απ' τή Γλασέν-
για του χρεωστώ τώρα στα δύσκολα χρόνια και πέντε
χιλιάδες ρούβλια.
—Τί κολοκύθια είνε αυτά που λές; Φύγε άμέσως
γιατί άλλοιως θα, θα... δέν ξέρω κι' εγώ, πρόστυχε
τί θα σου κάνω!
—Σώπα, πουλάκι μου σωπά. Σε παρακαλώ γο-
νατιστός.
Που άλλου μπορούσα να κρυφτώ καλλίτερα από ε-
δω; Άλλου αυτός θα μ' εύρισκε, εδω μόνο δέν έχη
το θάρρος να έμψη! Ημουνα στη πρώτη πράξη: πί-
σω απ' τά παρασκήνια κι' είδα πως κύτταζε παντού,
πήγε κάτω στο παρτέρ, στη σκηνή.
—Αυτό σημαίνει πως πολλή ώρα είσαι εδω;
είπεν ή ήθοποιός. Και, και είδες... είδες...
"Ο εργολάβος ήρχισε να κλαίη.
—Τρέμω, τρέμω! Ψυχή μου τρέμω. Θα με σκο-
τώση ο καταράμενος. Μια φορά μουρρίξε μιá πιστο-
λιά στο Νιεζνί. Στις έφημερίδες όλο και γράφει.
—Α! μα αυτό είνε πολύ, άνυπόφορε. Ξεκουμπί-
σου, για να ντυθώ και να βγω στη σκηνή. Φύγε γρή-
γορα, άλλοιως θα φονάξω, θα ρίζω πάνω σου τή
λάμπα
—Σε. Είσαι ή έλπίδα μου... ή άγκυρα τής σω-
τηρίας μου! Πενήντα ρούβλια θα σου δώσω, μόνο μη
με διώχνεις. Πενήντα σωστά. Η ήθοποιός σκεπάστη-
κε με ότι ρούχο εύρηκε πρόχειρο και έτρεξε στην πόρτα
για να φωνάξη ο Ιντζουσκώφ έτρεξε πίσω της και
έπεσε στα γόνατα.
—Έβδομήντα πέντε ρούβλια, μόνο μη φονάζεις.
Είπε ο εργολάβος με άνασασμό. Θα σου δώσω ακό-
μα και διπλό μισθό.
—Λές ψέμματα.
—"Ο Θεός να με τιμωρήση. Να βγούν τά μάτια
μου! Στο όρκίζομαι, στο ύποσχομαι. Έβδομήντα

πέντε ρούβλια και διπλό μισθό. Ἡ Ντολσκάγια Καουτσοκόβα ἐδίστασε μιὰ στιγμή και ἐστάθηκε.

—Σὺ πάντα λές φέμματα... εἶπε μὲ φωνὴ παραποινιάρικη.

—Νὰ μὲ καταπιῇ ἡ γῆ! Νὰ μὴ μπῶ στὸν παράδεισο, μὲ πιάνεις γιὰ χωριατὴ. —Καλά, νὰ τὸ θυμάσαι εἶπεν ἡ ἡθοποιός, τώρα κρύψου κάτω ἀπ' τὸ ντιβάνι.

Ὁ Ἰντζουκὼφ ἠσύχασε και ἐχύθηκε κάτω ἀπὸ τὸ ντιβάνι, ἐνῶ ἡ Ντολσκάγια Καουτσοκόβα, ἄρχισε γρήγορα νὰ ντύνεται. Ἐντρέπετο μὲ τὴ σκέψι πὼς μέσα στὸ δωμάτιο τῆς τουαλέττας ἦταν ξένος ἄνθρωπος, ἀλλὰ μὲ τὴν ιδέα πὼς ὑποχωροῦσε γιὰ τὴν ἀγία τέχνη, ἐπῆρε θάρρος τόσο, ὥστε σὲ λίγο ἄμχ ἐφόρεσε τὴν οὐσσάρικη φορεσιά, ὄχι μόνο ἠσύχασε ἀλλὰ και ἐννοίωσε κάποια συμπάθεια.

—Θὰ λερωθῆς κεῖ κατου, ἀγαπητὴ Κουζίμα Ἀλέξιετς· βάζω κάτι τι κάτω ἀπὸ τὸ ντιβάνι.

Ἡ ὀπερέττα ἐτελείωσε· ζήτησαν τὴν ἡθοποιὸν δώδεκα φορές στὴ σκηνή, τῆς ἔδωκαν μπουκέτα ἀπὸ λουλούδια μὲ κορδέλλες πάνω στὶς ὀποιῆς ἦσαν γραμμένες ἡ λέξεις ἀμείνε μαζί μας». Μόλις πῆγε στὸ δωμάτιο τῆς συνήτησεν ἐμπρὸς στὴ πόρτα τὸν Ἰντζουκὼφ, λερωμένος, τσαλακωμένος ὁ ἐργολάθος ἄρχισε νὰ τρίβῃ τὰ χέρια του ἀπ' τὴ χαρὰ του.

—Χά, χά, ... φαντάσου, ἀγκπη μου! Ἐφῶναξε. Γέλασε γιὰ τὰ γηραιά μου! Φαντάσου δὲν ἦταν ὁ Πριντίν. Χά.. χά. νὰ τὸν πάρῃ ὁ διάβολος, τὰ μακριὰ κόκκινα γένια μ' ἐγέλασαν, ὁ Πριντίν ἔχει μακριὰ κόκκινα γένια κι' ἔτσι γελάστηκα χά..- χά. Ἄδικα σὲ ἀνσύχησα ὁμορφὴ μου κοπέλλα.

—Ἄλλὰ νὰ θυμηθῆς τὴν ὑπόσχεσί σου, εἶπεν ἡ Ντολσκάγια Καουτσοκόβα.

—Θυμᾶμαι, θυμᾶμαι, ἀγαπημένη μου, ἀλλὰ ψυχή μου δὲν ἦταν ὁ Πριντίν. Μεῖς συμφωνήσαμε μόνο γιὰ τὸν Πριντίν, και γι' αὐτὸν θὰ κρατοῦσα τὴν ὑπόσχεσί μου, ἀλλὰ δὲν ἦταν ὁ Πριντίν. Ἄν ἦταν ὁ Πριντίν, τότε ἡ δουλειὰ ἄλλαζε, ἀλλὰ καθὼς βλέπεις ἐγελάστηκα... ἓνα ξένο πῆρα γιὰ τὸν Πριντίν.

—Τί προστυχιά! Ἐφῶναξε μὲ θυμὸ ἡ ἡθοποιός. Πρόστυχε, συχαμένε.

—Ἄν ἦταν ὁ Πριντίν και βέβαια θὰ πλήρωνα, μὰ ἦταν ἄλλος ὁ διάλογος ξέρεῖς ποιός, κανένας μαραγκός, κανένας ράφτης, πρέπει λοιπὸν νὰ πληρώσω γι' αὐτὸν; Εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος, ψυχὴ μου, μὲ καταλαβαίνεις; Και ἔφυγε κι' ἐφῶναξε ἐνῶ χειρονομοῦσε.

Ἄν ἦταν ὁ Πριντίν, βέβαια, θὰ χρωστοῦσα, ἀλλ' ἦταν ἄγνωστος, ἓνας κοκκινογένης ὁ διάλογος ξέρεῖ ποιός, μὰ ὄχι ὁ Πριντίν.

Μεταφρ. ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ι. ΦΩΚΟΣ

ΔΙΟΤΙΜΑ

Κι' εἶπες, Διοτίμα ξακουστή, στὸ νέο σοφὸ Σωκράτη πού ἐστατικὸς σὲ κύταε, προσμένοντας νὰ μάθῃ, τὴ τέχνη τὴν ἐρωτικὴ ἀπὸ τὰ γλυκά σου χεῖλη. ἀΓέννηση μὲς' τὴν ὁμορφιά, εἶν' ὁ ἔρωτας και πόθος πάντα νὰ μείνωμε μ' αὐτὴν ἀθάνατοι κι' ὠραῖοι μὲς' τῶν παιδιῶν μας τὴ ζωὴ, σ' ἐν' ἀνθισμα αἰώνιο.

Κι' ἀρχίζει ὁ ἔρωτας στὸ πρῶτο γιὰ ἓνα ὠραῖο σῶμα και προχωρεῖ καθὼς θὰ ἴδῃ κι' ἄλλο ὁμορφο πὼς εἶνε κι' ἔπειτα κι' ἄλλα πῶς πολλὰ και δὲν ἀξίζει πάντα ἓνα μονάχα· ἀκλουθᾶς, σὰν σκλάβος πωλημένος. Κι' ἀπ' τῶν κορμιῶν τὴν ὁμορφιὰ τὴ γενικὴ γυρίζει, πρὸς τῶν ψυχῶν τὴν ὁμορφιά, πού πειὸ πολὺ τὰξίζου και τίποτα χωρὶς αὐτές, τὰ ὠραῖα κορμιά δὲν εἶνε, κι' ἔπειτα γίνεσαι ἐραστής, καλῶν μεγάλων ἔργων, τῆς λευτεριάς, τῆς λεβεντιάς, τῆς τέχνης, τῆς σοφίας, και φτάνεις τέλος στὴν κορφή και κείθε, ἀγαντεύεις τὸ πέλαγος τῆς ὁμορφιάς κι' ὁ ἔρωτας σὲ σπρώχνει στὴ γέννηση τέτοιων παιδιῶν, πού πειὸ πολὺ σὲ κάνουν ἀθάνατο κι' ἀπ' τὰ παιδιὰ τῶν γυναικῶν τὰ ὠραῖα· κι' εἶνε τ' ἀθάνατα καλὰ τὰ ἔργα τὰ μεγάλα και τῆς ψυχῆς οἱ λογισμοὶ και τ' ἀνθη τῆς σοφίας.

Ὡστε ὁ καθένας ἄς τιμᾶ τὸν ἔρωτα πού τέτοια μεγάλη χάρη θεϊκὴ μὲς' τὴ ψυχὴ μᾶς δίνει και μᾶς σιμώνει στὸν Θεὸν τὰ ὀλανθισμένα Ἠλύσια, μὲς' τὴν καθάρια ὁμορφιά και τὴν ἀθανασία.

M. ΒΟΗΚΛΗΣ

ΚΑΠΟΙΑ ΝΥΧΤΑ

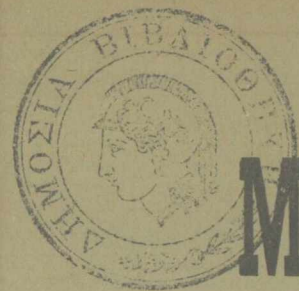
Στὴ Α. Τ.

Σὲ μιὰ ἐκδρομοῦλα κάποτε τὴ γνώρισα. Ἦταν καλὴ ἀνοιχτόκαρδη και ἔξυπνη και ἐθεώρησα καλὸν τὴν ἴδια ὠρα νὰ προσπαθῶ νὰ γινοῦμε φίλοι ἀχώριστοι. Ἐννοίωσα τὴ ψυχὴ μου νὰ τραβιέται πρὸς τὴ ψυχὴ τῆς κι' ἄφησα τὸν ἐαυτό μου νὰ γίνῃ ἔρμαιον τοῦ ἑξαφνικοῦ του πόθου. Φίλοι γινήκαμε καλοὶ και ἀφοσιωμένοι ὄχι ὁμως και ἀχώριστοι ὅπως θὰ ἔπρεπε γιὰτι ἓνα ἄλλο γεγονός ἐμεσολάβησε. Μιὰ νύχτα—νύχτα ἦταν ἄν δὲν ἀπατώμαι—Χωρὶς ποτὲ νὰ τῆς πῶ τίποτε γιὰ ἔρωτα τὴν ἄρπαξα ἀπ' τὴ μέση και προσπάθησα στὸ στόμα—πού ἄλλοῦ;—νὰ τὴν φιλήσω. Τραβήχτηκε ἀπότομα και ἀναψε ἀπὸ θυμὸ ἀσυγκράτητο παραφορο και μοῦ εἶπε μ' ἓνα ὕφος ὑπεροπτικὸ κι' ἀγέρωχο: —Αὐτὸ τὸ ἔκαμες κατόπιν σκέψεως; Τί τῆς ἀπήνησα ἐγὼ τότε δὲν θυμοῦμαι. Θυμοῦμαι ὁμως πὼς μὲ ὕφος λυπημένο προσέθεσε:—Θὰ ἦταν πῶς καλὰ νὰ μὲναμε φίλοι και μόνο φίλοι ὅπως εἶμαστε. Ἄπ' τῆς φιλίας τὸ ὄριο ξεφύγαμε και στὴν Ἀγάπη πλέξαμε ὀνεράτα, κι' ὕστερα ἀπὸ καιρὸ καταλαβα πὼς εἶχε δίκιο λυπημένη σὰν μοῦ ἔλεγε νὰ περιορισθοῦμε μόνο στὴ φιλία.

Στὴν ἐκδρομοῦλα ἐκεῖνη δὲν τὴν γνώρισα· Τὴν γνώρισα μιὰ νύχτα—κάποια νύχτα!!...

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΡΗΣ

Ἀθήνα, Μάιος 1922

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ—ΜΟΥΣΙΚΗ—ΘΕΑΤΡΙΚΗ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

ΕΤΟΣ Α΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 12ον

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΙΟΥΝΙΟΣ 1924

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΜΗΡΟΣ: Ὀδύσσεια (Λ. 541-564, 601-640) Μετ. Ζ. ΣΙΔΕΡΗΣ

Γ. ΛΟΓΗΣ: Μυθιστόρημα.

Β. Σ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ: Μάτια. Ἀδελφή μου.

CH. BAUDELAIRE: Μεταφρ. Δ. ΣΟΥΒΑΛΤΖΗΣ.

ΝΙΚΟΣ ΚΙΡΑΝΗΣ: Λησμονημένοι πειὰ τώρα...

ΓΙΑΝΗΣ ΒΟΥΛΗΣ: Λύσις.

B. N: Nocturne

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΡΗΣ: Τί ἔλεγε.

ΣΤΕΦ. ΣΙΔΕΡΗΣ: Πολιτισμένοι.

ΣΩΤ. ΦΩΚΟΣ: Ἡ Σάμος πρὶν ἀπὸ ἑκατὸ χρόνια.

ΘΕΜ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ: Ξενοκατοικιάζοντος παθήματα.

P. LANDORMY. Ἡ Ἰταλική Μουσική κατὰ τὸν XIX αἰῶνα.

Παράγραφοι. Ἀλληλογραφία κλπ. κλπ.

«ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ»
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ-ΜΟΥΣΙΚΗ-ΘΕΑΤΡΙΚΗ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

Συνδρομαί δι' ἕν ἔτος	Ἑσώτεροῦ	Δραχ.	30
»	Ἀμερικῆς	Δολλ.	5
»	Ἀγγλίας-Ἀποικίῶν	Λίρα	1
»	Γαλλίας	Φρ.	50
»	Λοιπῶν Εὐρωπ. Κρατῶν	»	50

ΟΣΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
ΝΑ ΜΑΣ ΤΟ ΔΗΛΩΟΥΝ

Διὰ πληροφορίας, Συνδρομὰς κλπ. ἀπευθύνεσθε:
Φιλοτεχνικὸν Ὅμιλον Νέων Σάμος-Βαθύ-Ἑλλάς.
 Διὰ ζητήματα τῆς Συντάξεως
«Μηνιαίαν Ἐπιθεώρησιν » » »

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

ΚΑΡΔΟΒΑΣΙ	—Λουκ. Βαφειάδης
ΜΥΤΙΑΗΝΟΙ	—Γεωργ. Θέμελης
ΤΗΓΑΝΙ	—Ζήνων Δημητριάδης
ΒΟΥΡΛΙΩΤΕΣ	—Γεωργ. Σβερχιδίης
ΠΑΓΩΝΔΑΣ	—Ποθ. Λεκάτης
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	—Κ. Λαμπάδριος-Βούλγαρη 158.
ΚΕΡΚΥΡΑ	—Εὐαγγ. Κατεβαίνης
ΜΥΤΙΑΗΝΗ	—Μαρία Καραϊθιάκη
ΠΟΡΟΣ	—Κωνστ. Καφετζιδάκης

ΑΔΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ.κ. **Ἴ. Τροκάλλην Νομάρχην, Χ. Παλαμιώτην, Γ. Νίκολαν, Ἡ. Νικολαΐδην, Ἐνταῦθα. Ἄρ. Καῆρην, Μυτιληνοῦς. Εὐάγ. Διακογιάννην, Γ. Βαχαρέκον, Βουρλιώτες. Τηλεμ. Καραγιάννην, Τηγάρι. Χ. Ἀρχοντούλην, Μαραθόκαμπον. Ε. Γιαννάκη, Σπαθαράσιους. Κυριακοῦ, Ἀδελφοῦς Ὁρολογᾶ, Μαρροῦσι. Καπρουλᾶν καὶ Στεργιόπουλον, Σῆμον καὶ Γούδαν, Ἐμμ. Κοτσώνην, Ζήωνα Ζέην, Ἀθήνας. Παν. Ἀσημακόπουλον, Κουρτέσι. Ἄνδρ. Καροῦτσον Ράχαις Ἰκαρίας. Μαρίαν Καλδῆ, Μυτιλήνην. Ἴ. Βολῆνον, Ἄνδρ. Ψωμᾶν, Ἐρεσσὸν Λέσβου. Γ. Σαβραντίδην, Κ. Δουδουνῆν, Δ. Βουρνᾶζον, Π. Βουδούρην, Μεσότοπον Λέσβου. Λάβαμε τὲς συνδρομὰς σας καὶ εὐχαριστοῦμε.**

Μ. Α. Ἐνταῦθα. Οἱ στῆλες τῆς Μην. Ἐπιθεώρησεως εἶναι ἀνοιχτὲς σὲ ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ συνεργαστοῦνε σ' αὐτή. Μάλιστα ὅταν πρόκειται νὰ ἐπισχυθῇ μιὰ καλὴ προσπάθεια, καὶ μέτρια ἂν εἶναι ἡ συνεργασία μὴ πορρὶ νὰ δημοσιευτῇ.

Λοιπὸν κάθε ἕνας ποῦ στέλνει συνεργασία, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προστρέχῃ σὲ τρίτα πρόσωπα ἀλλὰ νὰ διευθύνῃ τὰ χειρόγραφα-του κατευθεῖα στὴ Μην. Ἐπιθεώρηση μὲ τὴ βεβαιότητα πὼς δὲ γίνεται καμμιὰ μεροληψία.

Λουκ. Βαφειάδην, Καρλόβασι. Παρακαλοῦμε νὰ εἰπῆτε σ' αὐτοὺς ποῦ σὰς ρωτῆσαν «για πῶς λόγῳ βγαίνει ἡ Μην. Ἐπιθεώρηση» ὅτι:

1ον. Γιὰ νὰ διδάξῃ, νὰ μορφώσῃ, ν' ἀναπτύξῃ.

2ον. Γιὰ νὰ δημιουργήσῃ φιλολογικὴ καὶ καλλι-

τεχνικὴ ἐν γένει, κίνηση στὸν τόπο μας.

3ον. Γιὰ νὰ φανερώσῃ καὶ νὰ κριτικάρῃ τὴν κίνηση αὐτή.

Κάθε λογικὸς ἄνθρωπος καὶ πρὸ πάντων στὰ αἰσθήματα ἄνθρωπος, δὲν μπορεῖ παρά νὰ μᾶς δικαιώσῃ καὶ νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ.

Κ. Χ. Ἐδῶ. Συμφωνοῦμε στὴν ἐντέλεια μαζύ σας. Εἶναι κακοῦργοι οἱ γονεῖς ποῦ παίρνουν τὰ παιδιὰ τους στὸν Καραγκιοζῆ ἢ ποῦ τ' ἀφίνουν νὰ πηγαίνουνε.

Ἄκουστε καὶ κρίνετε:

Ἡ οἰκογένεια πῆγε στὸν Καραγκιοζῆ τὸ βράδυ.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ μεσημέρι, στὸ τραπέζι, ὁ Τότης λέει στὸν πατέρα του.

—Μπαμπᾶ δόσε μου ἕνα πηροῦνι.

—Μὰ αὐτὸ ποῦ βαστάς δὲν εἶναι πηροῦνι;

—Θέλω ἕνα καθαρὸ, μπαμπάκα, γιὰ νὰ σοῦ βγάλω τὸ μάτι...

Αὐτὸ ἀπὸ μιμητικὴ ἐπίδραση καὶ πιθηκισμὸ τοῦ παιδιοῦ.

Θὰ μποροῦσε νὰ πῆ κάνεις πολλὰ γιὰ τὴν αἰσχρότητα καὶ τὴ χοντροκοπία τῶν ἀστείων, γιὰ τὰ διδάγματα τῆς κλεισιάς, τοῦ ἐκμαυλισμοῦ, τῆς δουλοφροσύνης, τοῦ ραγιαδισμοῦ, τῆς ρυπαρολογίας, τῆς διαστρέβλωσης κάθε γνώσης, κλπ. κλπ. μὰ δὲν εἶναι ἐδῶ κατάλληλος ὁ τόπος.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις. Μην. Περιοδικὸ Ἄθῆνα. Διὰ τὴν Εὐγ. Ζωγράφου. Μενάνδρου 83 Ἄθῆνα.

Νεῖατα. Δεκαπενθήμερο περιοδικὸ. Σῦρα.

Ἑπτανησιακὴ Ἐπιθεώρησις. Μην. περιοδικόν. Ζάκυνθος.

Νέα Ζωή. Φιλ. ἐκδόση ΒΡ. 2126. Ἀλεξάνδρεια

Μακεδονικὰ Γράμματα. Ἐθν. Ἀμύνης 31 Θεσσαλονίκη.

Αἰὲν Ἀριστεύειν. Μην. προσκ. περιοδικόν Σῦρα.

Ὀρφεύς. 15θήμερον περιοδικόν Κέρκυρα.

Ἀναγέννησις. 15θήμερον προσκοπ. Ἰωάννινα.

Νέα Τέχνη. Μην. λογοτεχνικὸ. Ἀθῆνα.

Πινακοθήκη. Μην. καλλιτεχν. περιοδικόν

Χαρ. Τρικούπη 22 Ἀθῆνα.

Ἐραριστής. Μην. Ἐπιθεώρησις Ἰπποκ

83 Ἀθῆνα.

Ἀναγέννησις. 15θήμερον περιοδικόν Γ

Ἡλείας.

Ἐφημερίδα Ἑλπίς. Κέρκυρα.

Ἐφημερίδα Καμπάνα. Ὅργανο τῶν ἐφέδρων.

Δ)τῆς Στρατῆς Μυριβήλης. Μυτιλήνη.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΡΟΥΡΓΟΥ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΠΙΛΩΝ

Ἡ τελευταία λέξις τῆς μόδας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΓΙΟΓΛΟΥ

Ὁδοντοῖατρος

ΣΑΜΟΣ—ΤΗΓΑΝΙ